

LOS TRAIADORES

Raymundo Gleyzer, 1973

1727

ESTREA EN NUMAX: 27.05.2026 | V.O. | 105 min

A obra máis recordada do cineasta arxentino Raymundo Gleyzer, secuestrado e desaparecido en 1976, está protagonizada por un militante sindical que comeza a súa loita nas filas peronistas durante os 60 e se corrompe no seu ascenso ao poder. Unha obra moi combativa que mestura documental e ficción para criticar as estruturas de poder na Arxentina da época.

A sesión inclúese no evento internacional "Sembrando a Raymundo", que recorda o cineasta Raymundo Gleyzer no 50 aniversario da súa desaparición a mans da ditadura militar.

Raymundo Gleyzer, cinema e compromiso político

Por Jorge García

Nado en 1941, tras abandonar os estudos de Económicas, Gleyzer ingresou na carreira de Cine da Prata, realizando en 1962, unha curtametraxe, *El ciclo*. Unha división, posiblemente esquemática, da súa obra, poderíaa dividir en tres grupos: 1) as obras de encarga; 2) os filmes de propaganda e 3) as películas máis privadas, que permiten incluír o seu nome entre os dos realizadores máis valiosos de América Latina.

Entre as primeiras hai que incluír os traballos en conxunto con Jorge Prelorán. As posturas ideolóxicas de Gleyzer e Prelorán eran moi disimiles xa que mentres para Gleyzer o esencial era o contexto político no que transcorrían as historias, Prelorán facía abstracción deses aspectos, interesándose de xeito excluínte nos seus elementos antropolóxicos. Xuntos realizan *Ocurrió en Hualfin* (1965) ou *Quilino* (1966). Tamén en 1965 Gleyzer rodou *Ceramiqueros de Traslasierra*, centrada nunha muller que se dedicaba a facer cerámicas. En 1966 Raymundo Gleyzer traballou para o noticiero Telenoche, realizando algunhas filmacións brillantes como a da recolección da zafra en Cuba ou *Nuestras Islas Malvinas*, unha mirada e precisa sobre a vida cotiá no lugar que tivo gran repercusión.

Ao seu regreso Gleyzer profunda a súa militancia no PRT (Partido Revolucionario dos Traballadores) que tiña ao ERP (Exército Revolucionario do Pobo) como brazo armado. De inspiración marxista, cuestionaba as ideas da Mocidade Peronista e as organizacións guerrilleiras ligadas a ela en canto a reivindicar a Perón como o líder dunha posible revolución socialista. Gleyzer converteuse nesa época, por medio dalgunhas curtametraxes, no voceiro cinematográfico daquela agrupación e xunto con outros militantes creou o grupo Cine de la Base. Neste período asina *Swift* (1971), *Banade* (1972) ou *Ni olvido ni perdón: la masacre de Trelew* (1972), todas elas obras urxentes e revulsivas. Tamén cómpre salientar a ambiciosa *México, la revolución congelada*, encarga que se converte nunha mirada lúcida e crítica sobre o fracaso da Revolución Mexicana.

Pero a obra esencial de Gleyzer chega en 1973 e en linguaxe de ficción: *Los traidores*. Nela Gleyzer desenvolve a progresiva degradación dun sindicalista, desde os seus comezos combativos até a súa conversión nun corrupto aliado da patronal. O filme, que non posúe créditos por razóns de seguridade, contou coa presenza de numerosos actores coñecidos e está narrado con gran nervio e intensidade. O final do filme foi cuestionado pola organización á que pertencía o director e tras a súa fugaz estrea, moitos dos participantes nel sufriron persecucións, debendo exilarse varios deles. A última obra de Raymundo Gleyzer foi *Me matan si no trabajo y si trabajo me matan*, unha curta que denuncia a enfermidade e morte por saturnismo dos obreiros dunha fábrica metalúrxica.

Como complemento da obra de Raymundo Gleyzer pódese ver *Las AAA son las tres armas*, un filme de Jorge Denti, compañeiro seu en Cine de la Base, que ilustra en imaxes fragmentos da carta que Rodolfo Walsh dirixe á Xunta Militar ao ano do golpe e un día antes que fose tiroteado e secuestrado e que termina co pedido pola liberdade de Raymundo Gleyzer, para ese entón xa desaparecido.